

تولید، دانش بنیان، اشتغال آفرین

معاونت آموزش متوسط

کمیته مستندسازی
بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری
اعضای شورای معاونان جهت استحضار
واحدهای محری:
استان: مدیرکل / معاون متوسطه
شهرستان: منطقه ناحیه مدیر
واحدهای آموزشی: ارسال شود
هماهنگ‌کننده در استان کمیته مستندسازی
کد: ۲۰/۴۰۰/۰۱/۱/۱۸/ص

اداره کل آموزش و پرورش استان ...

موضوع: شیوه نامه اجرایی درس آمادگی دفاعی

با سلام و تحیت

ضمن آرزوی سلامتی و توفیق روزافزون، در اجرای ماده ۴ مصوبه شماره ۱۷۹۳۸۹/ت/۳۸۸۲۱/هـ تاریخ ۱۳/۰۹/۱۳۹۱ هیأت محترم وزیران و به منظور ساماندهی دبیران درس آمادگی دفاعی واجد توانمندی علمی و تخصصی مطلوب، باورمند به ارزش‌های متعالی اسلام و انقلاب اسلامی ایران، دلسوز برای تربیت دانش‌آموزانی در تراز جمهوری اسلامی و زمینه سازی برای اجرای بیانیه گام دوم انقلاب، به پیوست شیوه نامه اجرایی درس آمادگی دفاعی برای اجرا ابلاغ می گردد. مسئولیت اجرای کامل مفاد این دستورالعمل برعهده مدیر کل محترم آموزش و پرورش استان است.

محمد مهدی کاظمی
معاون آموزش متوسطه

نوزدهم
۱-۱۹

مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خاندانی (مد ظله العالی):

دفاع، جزئی از هویت هر ملت زنده است. هر ملتی که نتواند از خود دفاع بکند،

زنده نیست. هر ملتی هم که به فکر دفاع از خود نباشد و خود را آماده دفاع نکند، در

واقع زنده نیست.

مقدمه

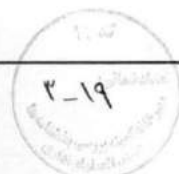
از دیدگاه منابع دینی و قرآنی، در انسان مومن، دفاع، علاوه بر واکنش فطری برای حفظ و جان، عمل و اقدامی هوشمندانه مبتنی بر عقل و منطق است که در عرصه‌ی دین و برای رسیدن به کمال، رنگ و بوی عبادت جهاد به خود می‌گیرد. از آثار دفاع، جلوگیری از گسترش تباهی و پیشگیری از ایجاد ناامنی و جلوگیری از تسلط کافران بر مومنان است. با عنایت به ظرفیت بی‌بدیل و گسترده دانش آموزان برای آینده انقلاب و نظام اسلامی و انتظارات مقام معظم رهبری، حضرت امام خامنه‌ای (مد ظله العالی) از نوجوانان و جوانان در نقش آفرینی موثر در گام دوم انقلاب اسلامی، توجه ویژه به ارتقای سطح کمی و کیفی آموزش آمادگی دفاعی مدارس با جامعه هدف میلیونی در مقاطع مختلف تحصیلی، امری راهبردی است. در همین راستا، بازنگری و افزایش سطح کیفی و کمی «درس آمادگی دفاعی»، موضوعی ضروری و موثر برای جامعه هدف است که با تقسیم وظایف سازمان‌های متولی میسر خواهد شد.

مستندات:

- ۱- ماده ۶۴ قانون مقررات استخدامی سپاه مصوب ۱۳۷۰/۰۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی
- ۲- «تصویب نامه» آیین نامه اجرایی تبصره (۱) ماده ۶۴ قانون مقررات استخدامی سپاه به شماره ۱۷۹۳۸۹/ت ۳۸۸۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۳ هیئت وزیران با بخش‌نامه مستندسازی شده شماره ۲۰۳۸۰۰ مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۷ بنا بر پیشنهاد مشترک وزارت خانه‌های «آموزش و پرورش» و «دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح» و تأیید «ستاد کل نیروهای مسلح» با استناد به گزاره‌های ارزشی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. (مستندات به پیوست می باشد)
- ۳- سند راهبردی ده ساله ی اعتلای بسیج ابلاغی فرماندهی معظم کل قوا ۱۳۹۹/۱۱/۲۸

اختصارات:

- ۱- وزارت: وزارت آموزش و پرورش
- ۲- بسیج: سازمان بسیج مستضعفین
- ۳- سپاه: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- ۴- سپاه ها: سپاه‌های استانی
- ۵- اداره کل: اداره کل آموزش و پرورش استان
- ۶- اداره: اداره آموزش و پرورش شهرستان/منطقه/ناحیه
- ۷- ناحیه بسیج: ناحیه مقاومت بسیج شهرستان

- ۸- گروه پژوهشی: گروه درس آمادگی دفاعی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی
- ۹- دبیرخانه: دبیرخانه راهبری کشوری درس آمادگی دفاعی
- ۱۰- سرگروه: سرگروه درس آمادگی دفاعی اداره کل استان/ شهرستان/ منطقه/ ناحیه
- ۱۱- دبیر: معلم واجد شرایط در تدریس درس آمادگی دفاعی
- ۱۲- سرمربی: سرمربی دوره‌های عملی سپاه استان/ بسیج شهرستان/ منطقه/ ناحیه/ حوزه
- ۱۳- اردوها: دوره‌های عملی درس آمادگی دفاعی

۱- کلیات

۱-۱- اهداف کلی:

کیفیت بخشی به فرایند آموزش درس آمادگی دفاعی از طریق هماهنگی و وحدت رویه در برنامه ریزی و ساماندهی جهت تحول و ارتقا آموزش دفاعی.

۱-۲- اهداف جزئی:

- ۱-۲-۱- شناسایی، انتخاب، جذب، به کارگیری و نگه داشت دبیران توانمند، متعهد و با انگیزه با شرایط و تخصص لازم.
- ۱-۲-۲- افزایش دانش‌های تخصصی و مهارت‌های لازم از طریق آموزش‌های رسمی و غیررسمی (دوره های ضمن خدمت، کارگاه های آموزشی و...) به دبیران و مربیان
- ۱-۲-۳- پایش، نظارت و ارزیابی دقیق و یکپارچه کمی- کیفی از عملکرد نیروی انسانی مرتبط با درس آمادگی دفاعی در سطوح مختلف.
- ۱-۲-۴- ترویج و انتقال تجربه‌ها و فرهنگ انقلاب اسلامی، ارزش های دفاع مقدس، فراهم آوردن فضای حماسی و ایجاد روحیه ایثارگری و انقلابی در بین دانش‌آموزان
- ۱-۲-۵- بسترسازی مناسب و موثر جهت اقبال و گرایش به درس آمادگی دفاعی و مفاهیم فاخر آن برای دبیران و دانش‌آموزان
- ۱-۲-۶- افزایش مهارت‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان در دفاع غیرنظامی (آشنایی با مخاطرات طبیعی و غیرطبیعی)، دفاع نظامی، استفاده درست از ابزارهای دفاعی متناسب و مقابله با نفوذ دشمن و جنگ نرم
- ۱-۲-۷- انسجام و هماهنگی در بین عوامل مرتبط با درس آمادگی دفاعی جهت اجرای بخش عملی این درس در سطح مدرسه/ منطقه/ استان/ کشور و جلوگیری از موازی کاری
- ۱-۲-۸- انگیزه بخشی به دبیران در تدریس درس آمادگی دفاعی از طرق مختلف و افزایش جذابیت درس برای دانش‌آموزان

۲- مؤلفه‌های موثر در درس آمادگی دفاعی

۲-۱- نیروی انسانی

شرایط عمومی و اختصاصی دبیران/سرمرپی/سرگروه های درس آمادگی دفاعی

۲-۱-۱- شرایط عمومی

۲-۱-۱-۱- التزام عملی به قانون اساسی و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران

۲-۱-۱-۲- اشتغال به دیانت و ولایت مداری

۲-۱-۱-۳- اعتقاد راسخ به تشکیل و تقویت نهاد بسیج (به منظور ارتقای بنیه دفاعی کشور و مقابله با جنگ نرم)

۲-۱-۱-۴- داشتن توانایی در برقراری ارتباط مطلوب و موثر با جوانان و نوجوانان و دارا بودن بصیرت لازم، آشنا به مسائل

سیاسی روز و دفاع مقدس

۲-۱-۱-۵- پایبندی به رعایت موازین، شئونات اسلامی و حجاب کامل

۲-۱-۱-۶- دارای مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی

تبصره ۱: در صورت عدم تامین دبیر با مدرک کارشناسی با مجوز کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش آموزی

شهرستان/منطقه استفاده از دبیران با مدرک کاردانی بلا مانع است.

تبصره ۲: مدارک تحصیلی حوزوی و نظامی براساس ضوابط موجود در آموزش و پرورش، قابل تطبیق و اعمال است.

۲-۱-۱-۷- رشته‌های تحصیلی مرتبط با درس آمادگی دفاعی: رشته و گرایش‌های گروه علوم تربیتی، الهیات و معارف اسلامی

۲-۱-۱-۸- رشته‌های نیمه مرتبط: رشته و گرایش‌های گروه مدیریت، حقوق و علوم سیاسی

۲-۱-۱-۹- به کارگیری سایر رشته‌ها با دارا بودن سایر شرایط و ضوابط بر عهده کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش

آموزی استان/منطقه می باشد.

۲-۱-۲- شرایط اختصاصی نیروی انسانی

افرادی می توانند این درس را تدریس نمایند که حداقل یکی از شرایط اختصاصی زیر را داشته باشند:

۲-۱-۲-۱- دوره‌های آموزشی مرتبط با درس آمادگی دفاعی را در آموزش و پرورش/سپاه/بسیج گذرانده باشد و دارای

گواهی‌نامه/مجوز تدریس معتبر با امضاء رئیس اداره/فرمانده سپاه ناحیه/شهرستان باشد.

۲-۱-۲-۲- دبیرانی که سابقه ۳ سال تدریس متوالی یا ۵ سال تدریس متناوب این درس با ابلاغ حداقل ۶ ساعت در هفته را

داشته باشند.

تبصره ۱: دبیرانی که دوره‌های آموزشی این درس را در آموزش و پرورش سپاه/بسیج می‌گذرانند، بایستی تعهد نامه کتبی مبنی بر تدریس این درس را برای حداقل ۶ ساعت در هفته و به مدت ۵ سال تکمیل و ارائه نمایند.

۳-۲-۱- یکی از شرایط ایثارگری (رزمنده، آزاده، جانباز) را داشته باشند یا از خانواده معظم شهدا باشند.

۴-۲-۱- عضویت فعال در بسیج

تبصره ۲- در صورت نیاز آموزش و پرورش به دبیر واجد شرایط برای تدریس بخش نظری درس آمادگی دفاعی و عدم تامین آن از بین نیروهای رسمی واجد شرایط در آموزش و پرورش، کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش آموزی شهرستان می‌تواند با هماهنگی سپاه شهرستان مربوطه نسبت به به کارگیری نیروهای شاغل (رسمی و پیمانی) و بازنشسته با اولویت وزارت/سپاه و نیروهای مسلح وفق ماده ۹۵ قانون مدیریت خدمات کشوری و با مجوز اداره کل امور اداری و تشکیلات اقدام نماید. افراد مذکور بایستی حداقل دارای مدرک کارشناسی باشند.

تبصره ۳- مدارس غیر دولتی در صورت نیاز می‌توانند با عقد قرارداد و پرداخت حق التدریس از نیروهای سپاه/بسیج در بخش نظری استفاده کنند.

تبصره ۴- به استناد بند ۴ مصوبه هیئت محترم وزیران به شماره ۱۷۹۳۸۹/ت/۳۸۸۲۱ مورخ ۹۱/۹/۱۳ تامین مریبی دوره آموزش عملی و هزینه های مربوط به مریبی با سپاه است.

تبصره ۵- صدور ابلاغ کمتر از ۶ ساعت با مجوز کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش آموزی شهرستان امنطقه امکان پذیر است.

۳-۱-۲- توانمندسازی دبیران

۱-۳-۱-۲- آموزش: مسئولیت اجرای دوره آموزش دبیران درس آمادگی دفاعی پس از نیازسنجی، به عهده سپاه ها و با همکاری و هماهنگی اداره کل و با تامین مشترک اعتبارات است.

آموزش مورد نظر بایستی با تصویب کمیته هماهنگی و نظارت استان در تابستان هر سال و قبل از شروع سال تحصیلی انجام شود. اجرای دوره‌های آموزشی به صورت کارگاهی، مورد تاکید است.

تامین اعتبار مورد نیاز اجرای دوره آموزشی دبیران درس آمادگی تا سقف ۴۰ میلیارد ریال در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بر عهده وزارت است که توزیع استانی آن توسط معاونت توسعه و پشتیبانی وزارت ابلاغ می‌شود. تامین هزینه مورد نیاز اجرای دوره فوق، مازاد بر سقف ۴۰ میلیارد ریال بر عهده بسیج است. مبلغ مذکور در هر سال تحصیلی به اضافه مبلغ تورم برای سال‌های بعد، توسط کمیته هماهنگی کشوری آمادگی دفاعی قابل محاسبه است.

۲-۱-۳-۲- محل اجرای آموزش: دوره به مدت حداقل ۴ روز معادل ۳۲ ساعت به صورت حضوری توسط استان و اداره کل در مراکز وابسته به استان مربوطه برگزار می‌گردد. البته مدت و زمان دوره متناسب با شرایط، توسط کمیته نظارت و هماهنگی استان قابل باز تعریف است.

۳-۱-۲- اساتید و مربیان:

الف) اساتید و مربیان، بر مبنای سرفصل‌های دوره از میان فرماندهان سپاه و بسیج، مدیران توانمند آموزش و پرورش، اساتید دانشگاه و حوزه و دبیران آموزش و پرورش با تایید کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش آموزی انتخاب می‌شوند.

تبصره: اولویت با مدرسان دوره دیده (نامین مدرس) کشوری است.

ب) اساتید و مربیان دروس معرفتی و بصیرتی، توسط حوزه محترم نمایندگی ولی فقیه در استان انتخاب و بکارگیری می‌شوند.

ج) اساتید و مربیان می‌بایست به گونه‌ای توجیه شوند که خارج از سرفصل‌های مورد نظر تدریس نکنند.

د) عناوین دوره آموزشی، توسط کمیته هماهنگی و پشتیبانی بسیج دانش آموزی استان انتخاب می‌شود.

۲-۲- الزامات آموزشی

۲-۲-۱- کتاب درس آمادگی دفاعی

۲-۲-۲- کتاب راهنمای معلم

۲-۲-۳- بودجه بندی

۲-۲-۴- ساعت تدریس

۲-۲-۵- محتوای تکمیلی (مقاله، کتاب، فیلم، پاورپوینت و ...)

۲-۲-۶- مخاطب و فراگیر (دانش آموزان پایه های نهم، دهم و دوازدهم)

۲-۲-۷- ارزشیابی تحصیلی (سنجش)

۲-۲-۸- بارم بندی (پایه نهم- پایه دهم و دوازدهم)

۲-۲-۹- شاخص‌های ارزشیابی

۲-۲-۱۰- مدل‌های ارزشیابی

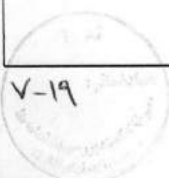
۲-۲-۱۱- فضا، ابزارها و تجهیزات آموزشی

۲-۲-۱۲- فضای آموزشی علاوه بر کلاس درس ایجاد تنوع در محیط یادگیری اثر بخش همچون موزه دفاع مقدس، نمایشگاه‌های موقت و دائمی دفاع مقدس- مناطق عملیاتی و... است .

۲-۲-۱۳- ابزارهای آموزشی از قبیل سلاح های آموزشی، بسته های کمک های اولیه، سامانه شبیه ساز میدان تیر، کیت های آموزشی و .....

۲-۳- نظارت و ارزیابی :

نظارت و ارزیابی درس آمادگی دفاعی در محورهای ذیل صورت می‌پذیرد:

۲-۳-۱- نظارت و ارزیابی سرگروه های استانی

ارزیابی و نظارت بر عملکرد سرگروه های استانی توسط دبیرخانه راهبری کشوری درس آمادگی دفاعی مطابق با شاخص های تدوین شده در هر سال صورت می پذیرد. همچنین ادارات کل استان ها نیز بایستی مطابق شاخص های مذکور بر عملکرد سرگروه استان نظارت داشته باشند.

۲-۳-۲- نظارت و ارزشیابی سرگروه درسی:

ارزیابی و نظارت بر عملکرد سرگروه های درسی مناطق و نواحی توسط رئیس اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی و سرگروه درسی استان مطابق با شاخص های تدوین شده در هر سال صورت می پذیرد.

۲-۳-۳- نظارت و ارزشیابی دبیران

ارزیابی و نظارت بر عملکرد دبیران درس آمادگی دفاعی توسط سرگروه های مناطق و نواحی و مدیران مدارس مطابق با فرم های نظارت بالینی تدوین شده صورت می پذیرد.

۲-۳-۴- سرمربی:

ارزیابی و نظارت بر عملکرد سرمربیان آمادگی دفاعی بر عهده سپاه می باشد.

۲-۳-۵- فرم ها و شاخص ها:

جهت نظارت و ارزیابی هر یک از عوامل مطرح در بند ۲-۳، فرم های مربوطه (پیوست) توسط عوامل ذیربط تکمیل می گردد.

۲-۳-۶- از ملاک های ارزیابی در همه ی سطوح اجرایی، شیوه نامه های وزارتی و برنامه عملیاتی و برنامه درسی ملی می باشد که هر یک از عوامل اجرایی این درس متعهد به اجرای آن می باشند.

۲-۴- الزامات اجرایی - قانونی

اجرای این دستور العمل با تشکیل کمیته هماهنگی و نظارتی کشوری درس آمادگی دفاعی در قالب یک فعالیت گروهی بین وزارت و سپاه، در راستای تحقق اهداف، با شرح وظایف زیر انجام می گردد:

۲-۴-۱- شرح وظایف:

۱- تهیه شیوه نامه اجرایی درس آمادگی دفاعی

۲- استفاده از ظرفیت های درون و برون سازمانی، جهت استفاده مطلوب از منابع در راستای تحول آموزش درس آمادگی دفاعی

۳- سیاست گذاری و تصمیم گیری در خصوص ساز و کارهای اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و برگزاری همایش های توجیهی- آموزشی مرتبط با درس آمادگی دفاعی

۴- نظارت و راهبری بر برنامه کمیته هماهنگی و نظارتی استانی در سطح کشور

۵- دریافت گزارش عملکرد از استان ها به صورت نیم سال و سالانه

۶- نظارت بر عملکرد دبیرخانه راهبری کشوری درس آمادگی دفاعی در قالب راه اندازی و بهره‌گیری بهینه از فضای مجازی و

تارنمای دبیرخانه

۲-۴-۲- اعضای کمیته هماهنگی و نظارتی کشوری درس آمادگی دفاعی

۲-۴-۲-۱- اعضای ثابت :

- ۱- معاون آموزش متوسطه وزارت (رئیس کمیته)
- ۲- رئیس سازمان بسیج دانش‌آموزی (نایب رئیس)
- ۳- رئیس سازمان بسیج فرهنگیان
- ۴- معاون تربیت و آموزش بسیج
- ۵- مدیر کل ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارت
- ۶- مدیرکل دفتر آموزش دوره دوم متوسطه نظری (دبیر اول کمیته)
- ۷- مدیرکل دفتر آموزش دوره اول متوسطه نظری
- ۸- مدیرکل دفتر آموزش دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای و کاردانش
- ۹- مدیر آمادگی دفاعی بسیج دانش‌آموزی (دبیر دوم کمیته)
- ۱۰- مسئول دبیرخانه راهبری کشوری درس آمادگی دفاعی
- ۱۱- دبیر دبیرخانه راهبری کشوری درس آمادگی دفاعی

۲-۴-۲-۲- اعضای غیر ثابت

- ۱- رئیس سازمان بسیج جامعه زنان
- ۲- نماینده تام‌الاختیار معاونت فرهنگی و پرورشی وزارت
- ۳- نماینده تام‌الاختیار معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع وزارت
- ۴- نماینده تام‌الاختیار مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و امور اداری
- ۵- نماینده تام‌الاختیار سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
- ۶- نماینده تام‌الاختیار شورای عالی آموزشی و پرورش

۲-۴-۳- کمیته هماهنگی و نظارتی استانی درس آمادگی دفاعی

به جهت عملیاتی شدن مصوبات و تصمیم‌گیری‌های کمیته هماهنگی و نظارتی کشوری، نیاز به تشکیل کمیته هماهنگی و نظارتی استانی است.

اجرای این دستورالعمل در قالب یک فعالیت مشترک بین وزارت و سپاه پیش بینی شده است که در راستای تحقق آن کمیته های زیر با شرح وظایف مشخص، تشکیل می گردد و لازم است در طول هر سال تحصیلی، حداقل ۴ جلسه تشکیل شود.

۱- کمیته هماهنگی و نظارتی کشوری درس آمادگی دفاعی.

۲- کمیته هماهنگی و نظارتی استانی درس آمادگی دفاعی.

۳- کمیته هماهنگی و پشتیبانی و نظارت آمادگی دفاعی بسیج دانش آموزی شهرستان/ناحیه/منطقه آموزش و پرورش موضوع بخشنامه شماره ۱۶۶۶۶۸ مورخ ۱۳۹۱/۶/۱۳ که با امضای وزیر محترم وقت به استان‌های کشور ابلاغ شده است. علاوه بر وظایف مشخص شده در بخشنامه فوق‌الذکر، عهده دار انجام وظایف زیر در سطح شهرستان/ناحیه/منطقه آموزش و پرورش است.

۱- شناسایی دبیران واجد شرایط برای تدریس درس آمادگی دفاعی (باتعهد ۵ ساله)

۲- بررسی احراز صلاحیت دبیران بر اساس شاخص‌های عمومی و اختصاصی مندرج در این دستورالعمل

۳- پیگیری صدور مجوز تعیین صلاحیت تدریس دبیران انتخاب شده که به تایید فرمانده ناحیه بسیج و رئیس/مدیر آموزش و پرورش رسیده باشد (مطابق نمونه فرم پیوست)

۴- برنامه‌ریزی برای اجرای دوره‌های آموزشی منطقه‌ای و استانی به صورت مشترک بین سپاه و اداره کل

۵- کمیته‌های (استان/شهرستان/منطقه/ناحیه) لازم است حداقل ۴ جلسه در هر سال (ترجیحاً هر فصل یک جلسه) برگزار نموده و در قالب صورتجلسه پیگیری اجرای مصوبات آن باشند، این موضوع در ارزیابی عملکرد کمیته‌ها مد نظر قرار خواهد گرفت.

۶- صیانت از برنامه درس آمادگی دفاعی و نظارت بر حسن اجرای آیین نامه‌ها، بخش‌نامه‌ها، فرم‌ها، جداول، گزارش‌های سرگروه، سرمربی، تکمیل و دستورالعمل‌ها به ویژه در حوزه نیروی انسانی و آموزش‌ها از وظایف اصلی کمیته است که تاکید می‌گردد نظارت‌ها شامل- بازدید اوراق امتحانی، نمونه سوالات پایان نیمسال اول و پایانی، بازدید کلاس درس (نظارت و راهنمایی آموزشی) و بازدیدهای گروهی و علمی است.

۲-۵- اعضای کمیته هماهنگی نظارتی استان

۱- مدیرکل آموزش و پرورش استان (رئیس)

۲- معاون هماهنگ کننده سپاه استان (نایب رئیس)

۳- رئیس اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوای استان

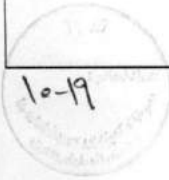
۴- معاون آموزش متوسط استان (دبیر اول کمیته)

۵- معاون برنامه ریزی و توسعه منابع استان

۶- معاون پرورشی و فرهنگی استان

۷- مسئول سازمان بسیج دانش‌آموزی استان (دبیر دوم کمیته)

۸- مسئول سازمان بسیج فرهنگیان استان

۹- رئیس اداره حراست اداره کل آموزش و پرورش استان

۱۰- سرگروه درس آمادگی دفاعی استان

۱۱- سرمربی درس آمادگی دفاعی استان

۱۲- رئیس اداره ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استان

۱۳- مسئول حفاظت و اطلاعات استان (در صورت نیاز)

۱۴- مسئول بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس (در صورت نیاز)

۱۵- رئیس اداره ارزیابی و عملکرد استان (در صورت نیاز)

۱۶- مسئول مقاومت مردمی بسیج/ سپاه استان (در صورت نیاز)

۱۷- سایر افراد به تناسب موضوع (در صورت نیاز)

۶-۲- شرح وظایف: کمیته استانی

۱- اجرایی نمودن سیاست‌های کمیته هماهنگی و نظارتی کشوری

۲- بومی سازی دستورالعمل بکارگیری دبیران درس آمادگی دفاعی

۳- ارائه پیشنهادات جهت بررسی و تصویب در کمیته هماهنگی و نظارتی کشوری

۴- برنامه ریزی اجرای دوره عملی مرحله اول و دوم آمادگی دفاعی در سطح مناطق

۵- نظارت بر حسن اجرای ساماندهی نیروی انسانی درس آمادگی دفاعی باتوجه به دستورالعمل‌ها

۶- تدوین فرم ارزیابی عملکرد سرگروه های درس آمادگی دفاعی و مربیان درس آمادگی دفاعی

۷- تمهید مقدمات دوره های آموزشی برای دبیران درس آمادگی دفاعی

۸- نظارت بر حسن اجرای کلاس‌های درس آمادگی دفاعی در استان (نظری و عملی) با بازدید دوره‌ای از مدارس به صورت

مشترک بین وزارت و سپاه

۹- دریافت گزارش عملکرد از مناطق، ارائه بازخورد و انجام تقدیرهای لازم

اعضای کمیته منطقه:

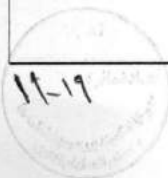
۱- مدیر/رئیس آموزش و پرورش (رئیس کمیته)

۲- فرمانده سپاه ناحیه (نایب رئیس)

۳- معاون آموزش متوسطه (دبیر اول کمیته)

۴- فرمانده حوزه بسیج دانش آموزی (دبیر دوم کمیته)

۵- کارشناس گروه های آموزشی متوسط

۶- سرگروه درس آمادگی دفاعی

۷- سرمربی درس آمادگی دفاعی

۸- مسئول حراست

۹- نماینده دبیران

۲-۷- زمان تشکیل جلسات

زمان تشکیل جلسات کمیته نظارتی هماهنگی منطقه حداقل ۴ جلسه در هر سال (ترجیحاً هر فصل یک جلسه)

۲-۸- منابع انسانی:

نمایه‌ای از وضعیت نیروی انسانی تخصیص یافته در درس آمادگی دفاعی در جلسه کمیته نظارتی هماهنگی کشوری در درس آمادگی دفاعی ارائه گردد.

۲-۹- الزامات اجرایی - قانونی

۱- دوره‌ی آموزشی دبیران درس آمادگی دفاعی، با مسئولیت مشترک وزارت و سپاه برگزار گردد.

۲- سازمان بسیج دانش آموزی استان با همکاری اداره کل نسبت به تهیه بانک اطلاعات مربیان درس آمادگی دفاعی اقدام نموده تا در صورت نیاز از آن استفاده شود.

۳- نکات ایمنی و پیشگیری از حوادث، برابر دستورالعمل ابلاغی از سوی سازمان بسیج مستضعفین و وزارت رعایت گردد.

۴- نمایه آماری از وضعیت ساماندهی نیروی انسانی در درس آمادگی دفاعی به تفکیک مولفه‌های مربوط به کمیته نظارت کشوری و دبیرخانه راهبری کشوری درس آمادگی دفاعی ارسال گردد.

۲-۱۰- ملاحظات و تاکیدات

۱- اجرای کامل این شیوه نامه در کلیه آموزشگاه‌ها (دولتی، غیردولتی) بر عهده مدیر کل آموزش و پرورش استان است.

۲- دوره آموزش دبیران در درس آمادگی دفاعی ترجیحاً به صورت مستمر و شبانه‌روزی اجرا گردد.

۳- اساتید دوره های آموزشی بایستی دارای تحصیلات عالی و تجربه کافی، متناسب با موضوع ارائه شده باشند.

۴- در ساماندهی نیروی انسانی حتی‌المقدور ترتیبی اتخاذ گردد تا تامین دبیر درس آمادگی دفاعی در اولویت ساماندهی قرار گیرد، بدین جهت در صورت راه اندازی رشته دبیری درس آمادگی دفاعی در دانشگاه فرهنگیان، هر ساله نیروهای انسانی فارغ التحصیل این رشته به صورت تمام وقت در همین درس به کار گرفته شوند.

۵- از ارائه درس به مدیران و معاونین مدارس خودداری گردد.

۶- حداقل ابلاغ ساعت تدریس ۶ ساعت در هفته باشد.

۷- تعامل در تهیه لیست نمره نظری و عملی درس در زمان‌بندی مشخص «حداکثر یک هفته بعد از آزمون مورد تاکید است» (البته پس از درج نمرات به تایید مسئول آموزش مربوط و مدرس و استاد دوره مهر و امضاء برسد).

۸- چنانچه به حضور دبیر یا سایر کادر آموزش و پرورش به عنوان همراه دانش آموزان در دوره عملی نیاز باشد، این امر مستحق پرداخت حق الزحمه به ایشان است که پس از تصویب در کمیته هماهنگی قابل پرداخت است.

۹- هزینه‌های مربوط به تشویق دانش آموزان و معلمان و فعالان در حوزه درس آمادگی دفاعی از محل اعتبارات استان، به صورت مشترک (سپاه و آموزش و پرورش) قابل پرداخت است

توجه: توصیه می شود در خصوص نمره مستمر دانش آموزان در درس آمادگی دفاعی، دبیران با سرمری آمادگی دفاعی حوزه بسیج دانش آموزی تعامل و همکاری داشته باشند.

۱۰- کمیته‌های استانی و شهرستان و مناطق مشوق های لازم جهت بکارگیری و نگه داشت دبیر درس آمادگی دفاعی را مد نظر قرار دهند.

۳- تشویق و ترغیب کارکنان

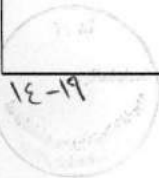
هرسال، حداکثر یک درصد نفر از نیروی انسانی مشمول این دستورالعمل که با موفقیت دوره‌های آموزشی را سپری نموده و نقش موثری در تدریس و توسعه فرهنگ مقاومت داشته اند، پس از تایید کارگروه دفاعی، مورد تقدیر و تشویق کتبی و عملی مناسب از طرف مسئولین آموزش و پرورش، سپاه و بسیج با اهدای جوایز مادی و معنوی قرار گیرند.

پیوست

مستندات:

- ۱- ماده ۶۴ قانون مقررات استخدامی سپاه مصوب ۱۳۷۰/۰۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی
  - ۲- «تصویب نامه» آیین نامه اجرایی تبصره (۱) ماده ۶۴ قانون مقررات استخدامی سپاه به شماره ۱۷۹۳۸۹/ت/۳۸۸۲۱ مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۳ هیئت وزیران با بخش نامه مستندسازی شده شماره ۲۰۳۸۰۰ مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۷ بنا بر پیشنهاد مشترک وزارت خانه های «آموزش و پرورش» و «دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح» و تایید «ستاد کل نیروهای مسلح» با استناد به گزاره های ارزشی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش:
بند ۴: «فرآیند تعلیم و تربیت در تمام ساحت ها، شامل تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، تعلیم و تربیت اجتماعی و سیاسی، تعلیم و تربیت زیستی و بدنی، تعلیم و تربیت زیبا شناختی و هنری، تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفه ای، تعلیم و تربیت علمی و فناوریانه منطبق بر نظام و معیار اسلامی و میانی و ارزش های برگرفته از قرآن کریم، سنت حضرات معصومین (علیهم السلام) و عقل که تعلیم و تربیت اعتقادی- عبادی و اخلاقی در آن محوریت دارد».
  - ۷: «نقش معلم (مری) به عنوان هدایت کننده و اسوه ای امین و بصیر در فرآیند تعلیم و تربیت و موثرترین عنصر در تحقق مأموریت های تعلیم و تربیت رسمی و عمومی».
  - ۸: «بصیرت و تعالی در زمینه های گوناگون عبادی، اخلاقی، اعتقادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی».
  - ۲۹: «آینده پژوهی و پایش تحولات موثر بر تعلیم و تربیت رسمی عمومی به منظور ایفای نقش فعال در مواجهه با چالش های پیش رو در عرصه های مختلف».
  - ۳۰: «جامعیت، یکپارچگی و توجه متوازن به ساحت های تعلیم و تربیت».
- و استناد به مدرسه در افق چشم انداز ۱۴۰۴:
- «برخوردار از مریبان دارای فضایل اخلاقی و شایستگی های حرفه ای با هویت یکپارچه توحیدی بر اساس نظام معیار اسلامی».
- «دارای پیوند موثر با موضوعات و مسائل جامعه در مقیاس محلی، منطقه ای و محلی با حضور فعال هیئت اجتماعی».

و استناد به هدف‌های کلان در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش:

بند ۱: تربیت انسانی موحد، مومن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت. حقیقت‌جو و عاقل، عدالت‌خواه و صلح‌جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌پرست، مهرورز، جمع‌گرا و جهان‌اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاشگر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت نفس، امانتدار، دانا و توانا، پاکدامن و باحیا، انتخاب‌گر و آزادمنش، و منخلق به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین و مقتصد و ماهر، سالم و با نشاط، قانون‌مدار و نظام‌پذیر و آماده‌ی ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی براساس نظام معیار اسلامی.»

بند ۴: « برقراری نظام اثر بخش و کارآمد مدیریت منابع انسانی براساس نظام معیار اسلامی.»

بند ۶: « بهسازی و تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، مالی و اداری و زیرساخت‌های کالبدی.»

بند ۷: ارتقای اثر بخشی و افزایش کارایی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

و استناد به " راهبردهای کلان" در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش:

بند ۲: « نهادینه کردن نگاه یکپارچه به فرآیند تعلیم و تربیت با رویکرد تعالی بخشی در کلیه مولفه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی «هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴، ۵ و ۶».

بند ۳: ابتناء فرآیند طراحی، تدوین و اجرای اسناد تحولی زیر نظام‌ها (شامل برنامه درسی، تربیت معلم و تامین منابع انسانی، راهبری و مدیریت، تامین و تخصیص منابع مالی، تامین فضا، تجهیزات و فناوری-پژوهش و ارزشیابی) و برنامه‌های کوتاه مدت و میان مدت بر مبنای نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶).

بند ۸: « تعامل اثر بخش و فعال نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با سایر نهادها و دستگاه‌های مرتبط به ویژه نهاد خانواده و رسانه با تاکید بر کاهش مرزهای تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴ و ۷)».

بند ۱۱: « ارتقاء معرفت و بصیرت دینی، انقلابی و سیاسی برای رشد و تعالی معنوی و اخلاقی معلمان و دانش‌آموزان و مشارکت برای ارتقای معنوی خانواده (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴ و ۵)».

بند ۱۳: «توسعه مستمر شایستگی‌ها و توانمندی‌های اعتقادی، تربیتی، علمی و حرفه‌ای فرهنگیان (هدف‌های کلان ۴، ۵، ۶ و ۷)».

و استناد به هدف‌های عملیاتی و راهکارها در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش:

راهکار ۱۱: «بازمهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تاکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیت و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگه‌داشت معلمان در آموزش و پرورش (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴، ۵ و ۷)».

راهکار ۴-۱۱-» ایجاد نظام ارزیابی صلاحیت معلمان شامل شایستگی‌های اخلاقی، اعتقادی، انقلابی، حرفه‌ای و تخصصی و ارزشیابی متناسب با مبانی و اهداف سند تحول راهبردی.»

و با استناد به عنوان ۱۱ «آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده» از بند ۸ («حوزه‌های تربیت یادگیری») برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران.

"آموزش آداب و مهارت‌های زندگی، شایستگی‌های لازم برای خودمدیریتی دانش‌آموزان در اداره امور روزمره زندگی شامل آداب معاشرت، آداب معیشت، مدیریت زمان، کارکرد، وظایف و مهارت‌های خانوادگی، آمادگی برای تشکیل خانواده و ایفای نقش والدینی، مدیریت رفتارهای هیجانی و تربیت عاطفی، مدیریت اوقات فراغت، خودآگاهی، مهارت‌های تحصیلی و مطالعه، آداب زندگی در محیط‌های مجازی، هویت‌یابی، ارتباط موثر، مراقبت از محیط زیست، مدیریت بحران و خطر، مهارت کار با دیگران و مهارت‌های پدافند غیرعامل و آمادگی دفاعی را فراهم کنند.

۳- سند راهبردی ده ساله اعتلای بسیج ابلاغی فرماندهی معظم کل قوا (مد ظله العالی)

راهبرد اول: تحقق بسیج ده‌ها میلیونی با تمرکز بر مجموعه ۸ میلیون جوان مومن انقلابی، عازم پای کار سیاست‌ها:

- **بند دوم:** توسعه و تقویت رویکرد چتر وسیع بسیج و باز بودن در های بسیج برای آحاد جامعه .
  - **بند سوم:** ظرفیت‌سازی برای دعوت و جذب حداکثری همه سلاقی و اقشار به خصوص جوانان به بسیج با ارتقای جاذبه های تربیتی، علمی، فرهنگی، اجتماعی، فضای مجازی، اردویی، راهیان نور، اشتغال و کارآفرینی، رسانه ای و هیجانی
  - **بند پنجم:** سازماندهی منعطف متناسب با ماموریت ها، نیاز ها، کارکردها، اقتضائات زمانی، جغرافیایی و جنسیتی
  - **بند هفتم:** تربیت و تامین کادر تراز انقلاب اسلامی از بین جوانان
- اقدامات اساسی:**

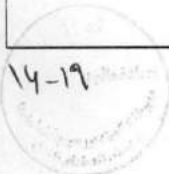
- **بند سوم:** تحت پوشش تربیت قراردادن دانش آموزان در مدارس، آموزشگاه ها و مساجد با هدف استعداد یابی و جذب از میان آنان
- **بند چهارم:** ارتقای توانمندی های آموزشی، تربیتی و معرفتی معلمان پایه ی ابتدایی و دبیران با همکاری وزارت آموزش و پرورش

راهبرد دوم: پیش بردگی بسیج

عرصه ی دوم: معنویت و اخلاق (اعتلای فرهنگ، تقویت معنویت و اخلاق)

سیاست‌ها:

- **اول:** جریان سازی فکری، فرهنگی و اجتماعی در کشور با هم افزایی سایر نهاد های انقلابی، نخبگان و عالمان انقلابی و تاثیر گزار حوزه های علمیه

• **دوم:** جهاد برای برجسته کردن ارزش های معنوی و فضیلت های اخلاقی در جامعه، ستیز با کانون های ضد معنویت و اخلاق و مضمون سازی جامعه به ویژه جوانان و نوجوانان و خانواده ها از تهاجم فرهنگی دشمن
اقدامات اساسی:

• **بند پنجم:** توسعه و ارتقای اثر بخشی یادواره های شهدا، کاروان های راهیان نور و خلق آثار فاخر و جریان ساز در جهت ترویج و گسترش فرهنگ و ادبیات مقاومت و ارزش های دفاع مقدس
• **بند هفتم:** تولید محتوای انقلابی و انتشار جذاب و هنر مندانه در فضای مجازی و رسانه ها و ارتقای سواد فضای مجازی مردم برای غلبه منطقی و حکیمانه بر مبنای فکری جریان های انحراف، لیبرال دموکراسی و سکولار
عرصه پنجم: استقلال و آزادی (تحقق مردم سالاری اسلامی)

سیاست ها:

• **بند اول:** تحکیم وحدت و انسجام ملی با تکیه بر ارزش های قومی، ملی، انقلابی و اسلامی و افزایش مشارکت مردم در تمامی عرصه های مورد نیاز
• **بند دوم:** تعمیق و صیانت از گفتمان انقلاب اسلامی و امید آفرینی در بین جوانان و مجاهدت برای درهم شکستن محاصره تبلیغاتی نظام سلطه

اقدامات اساسی:

• **بند اول:** ایجاد شبکه تبیین و روشننگری گفتمان انقلاب اسلامی با هدف افزایش همه جانبه مشارکت اجتماعی
عرصه ششم: عزت ملی، روابط خارجی و مرز بندی با دشمن

سیاست ها:

• **بند سوم:** پاسداری از هویت ملی (اسلامی- ایرانی)
• **بند چهارم:** استکبار ستیزی و حمایت از ملت های مظلوم و ستمدیده

اقدامات اساسی:

• **بند چهارم:** تبیین و برجسته نمودن دستاورد های انقلاب و دفاع مقدس و جلوگیری از تحریف تاریخ
عرصه هفتم: سبک زندگی اسلامی ایرانی

سیاست ها:

• **تقویت نهاد خانواده** به عنوان محور اصلی تربیت و جامعه پردازی
• **تقویت روند های اجتماعی مثبت و متوقف نمودن و تغییر مسیر روند های منفی موثر بر سبک زندگی (پوشش، ازدواج، تفریح، تغذیه و ...)**

اقدامات اساسی:

• **بند اول:** ایجاد جریان گفتمانی با استفاده از شبکه بسج در خصوص "ترویج فرهنگ ساده زیستی فردی و اجتماعی"، "صرفه جویی در مصارف فردی، سازمانی و ملی در موضوعات انرژی، نان، آب و ... و "نشویق، ترویج و حمایت از تولید و مصرف کالای با کیفیت ایرانی"

- **بند چهارم:** ترویج الگوهای پوشش و حجاب اسلامی برای مردان و زنان با روش هنرمندانه در تولید، توزیع و مصرف و نهادینه سازی پایبندی به احکام محارم در جامعه
  - **بند پنجم:** آفرینش و باز آفرینی شخصیت ها و قهرمانان (شهدا ...) ملی، انقلابی و اسلامی
  - **بند ششم:** ایجاد جریان مطالبه گری مردمی از دستگاه ها و نهاد های موثر برای جهاد همه جانبه و هوشمندانه در ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی و مقابله با ترویج سبک زندگی غربی
  - **بند شانزدهم:** ترویج ورزش عمومی، همگانی و بومی با محوریت بسیج مساجد و واحد های دانش آموزی
- راهبرد سوم: گسترش و تعمیق گفتمان مقاومت و مردمی کردن دفاع و امنیت انقلاب اسلامی**

سیاست ها:

- تقویت روحیه سلحشوری و فرهنگ جهاد و مقاومت در همه ابعاد و عرصه ها با استفاده از ایده های نوآورانه، مبتکرانه و بومی
- ترسیم فرمول دفاع همه جانبه ی مردمی از کشور و انقلاب در وضعیت ها، جغرافیا و اندازه های گوناگون
- نقش آفرینی موثر در برقراری امنیت پایدار مردمی در داخل کشور
- مشارکت در دفاع از سرزمین های اسلامی و گسترش بسیج در جهان اسلام و گسترش فرهنگ و الگوی مقاومت در بلاد اسلامی

اقدامات اساسی:

- فراگیر کردن اجرای آموزش های عمومی دفاعی امنیتی در پایگاه های مقاومت بسیج مساجد و کانون های بسیج اقشار و واحد های دانش آموزی
- تقویت دفاع زیستی مردم پایه با توسعه توانمندی بسیج در عرصه های پدافند غیر عامل و تقویت نقش آفرینی های آن در برابر تهدیدات زیستی و پیامد های آن در سطوح مختلف به عنوان بخشی از کار کرد های بسیج نوین

برخی برنامه های کلان در نظر گرفته شده برای تحقق راهبرد سوم:

- ✓ برگزاری دوره های آموزش دفاعی تکمیلی بسیج (مترادف با رزم مقدماتی) برای دانش آموزان
- ✓ ایجاد و تجهیز کارگاه تخصصی درس آمادگی دفاعی در همه مدارس کشور و تربیت دبیر تخصصی درس آمادگی دفاعی مدارس
- ✓ تدوین و تصویب راهنمای برنامه ملی درس آمادگی دفاعی مدارس در وزارت آموزش و پرورش برای همه مقاطع تحصیلی دانش آموزان و اجرای کامل ماده ۶۴ قانون و سیر آمادگی دفاعی مدارس نظام جامع تربیت و آموزش بسیج
- ✓ باز طراحی و تولید بسته های یادگیری و یاددهی مورد نیاز همه مقاطع مختلف درس آمادگی دفاعی مدارس

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
مجوز تدریس دبیران درس آمادگی دفاعی

شماره:

تاریخ:

بطل

الفاظ

عکس

در اجرای ماده ۴ مصوب شماره ۱۷۹۳۸۹/ت/۳۸۸۲۱/هـ.تاریخ ۱۳۹۱/۰۹/۱۳ برای ساماندهی دبیران واجد توانمندی علمی و تخصصی برای تدریس درس آمادگی دفاعی و با توجه به احراز شرایط عمومی و اختصاصی لازم، مطابق با شیوه نامه اجرایی این درس، بدین وسیله گواهی می شود:

برادر / خواهر: فرزند: به شماره شناسنامه: کدملی:

شماره پرسنلی: از شهرستان / منطقه: استان:

برای تدریس درس آمادگی دفاعی در دوره متوسطه اول / دوم در مدارس سراسر کشور مجاز است.

این مجوز از تاریخ ۱۳۰۱/ به مدت ۵ سال معتبر است.

مسئول سازمان بسیج دانش آموزی منطقه / شهرستان

نام و نام خانوادگی و درجه

امضاء و مهر

رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه / شهرستان / ناحیه

نام و نام خانوادگی

امضاء و مهر

۱۹۰۹